5.6 Žalos aplinkai gali būti atitaisyta dviem būdais — žalą padaręs operatorius gali pats imtis atstatomųjų priemonių ir tokiu atveju pats tiesiogiai jas finansuoja arba kompetentinga institucija paveda įgyvendinti atstatomąsias priemones trečiajam asmeniui, o išlaidas išieško iš žalos sukėlėjo. Siekiant veiksmingesnių rezultatų abu šiuos metodus galima derinti.

5.7 Direktyvoje numatyta, kad esant daugiau nei vienam žalos sukėlėjui, valstybės narės pačios sprendžia, kaip padalyti išlaidas. Šiuo atveju galimi du būdai — bendroji atsakomybė arba dalinė atsakomybė. Ši dviguba sistema turėtų padėti priderinti direktyvas prie valstybių narių teisinių sistemų, tačiau labai sudėtinga nustatyti, kas už kiek atsakingas. Todėl šią sistemą sunku įgyvendinti praktiškai.

5.8 Galiausiai reikia pabrėžti, kad operatoriams, kuriems taikomi vandens, dirvožemio ir biologinės įvairovės teisės aktai, nustatyta privaloma finansinė garantija užtikrina, kad žala bus atitaisyta veiksmingai ir kartu padeda išvengti neigiamų šių operatorių nemokumo pasekmių.

2008 m. kovo 13 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams (Nuomonė savo iniciatyva)

(2008/C 204/16)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2007 m. rugsėjo 27 d. nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. vasario 21 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėja Metka Roksandić, bendrapranešėjis Pedro Almeida Freire.

443-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. kovo 12–13 d. (kovo 13 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę, 118 narių balsavus už, 56 — prieš ir 7 susilaikius.

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1 EESRK apgailestauja, kad Komitetas nebuvo paprašytas pateikti nuomonę dėl siūlomos direktyvos, kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams, nors direktyvos įžangoje teigiama, jog į tokią nuomonę buvo atsižvelgta. Siūloma direktyva nepriklauso vienai iš įprastų sričių, kuriose su Komitetu konsultuotis yra privaloma, tačiau EESRK mano, jog tokiais ir panašiais atvejais būtina tartis su pilietinės visuomenės atstovais, nes minėti atvejai susiję su reguliavimu svarbiose srityse, kurios priklauso ne vien laisvės, saugumo ir teisingumo sričiai, tačiau taip pat turi įtakos užimtumui ir socialinei politikai.

1.2 EESRK savo iniciatyva nusprendė parengti nuomonę dėl šio pasiūlymo priimti direktyvą. Komitetas mano, kad rengiant ir įgyvendinant šią Europos Komisijos siūlomą direktyvą, kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams, organizuotai pilietinei visuomenei, visų pirma socialiniams partneriams, tenka svarbiausias vaidmuo.

1.3 Iki šiol priimtose nuomonėse [1] Komitetas pabrėžė, jog būtina vienu metu imtis veiksmų sukurti sąlygas legaliai imigracijai ir šalinti *neteisėtos* imigracijos priežastis.

---

[1] Žr. 2004 m. gruodžio 15 d. EESRK nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl sąsajų tarp legalios ir nelegalios migracijos, pranešėjas Luis Miguel Pariza Castaños (OL C 157, 2005 6 28).
Žr. 2005 m. birželio 9 d. EESRK nuomonę dėl žaliosios knygos dėl ES pozicijos ekonominės migracijos valdymo klausimų, pranešėjas L. M. Pariza Castaños (OL C 286, 2005 11 17).
Žr. 2005 m. gruodžio 15 d. EESRK nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui „Hagos programa: dešimt prioritetų ateinantiems penkeriems metams. Partnerystė Europos atsinaujinimo vardan laisvės, saugumo ir teisingumo srityje“, pranešėjas L. M. Pariza Castaños (OL C 65, 2006 3 17).

1.4 Komitetas pritaria siūlomai direktyvai, kadangi ji iš tikrųjų skatina pagarbą žmogaus teisėms. Vis dėlto Komitetui kyla tam tikrų abejonių dėl siūlomos direktyvos turinio, jos paskelbimo laiko ir pasiūlymų dėl teisės aktų eilės tvarkos. Nelegaliai esančių imigrantų užimtumas yra glaudžiai susijęs su rinkos veikimu ir apskritai neteisėtu užimtumu, todėl nebus galima jam sukliudyti vien tik darbdaviams taikomomis sankcijomis.

1.5 Kadangi ES lygiu dvi skirtingos su imigracija susijusios Europos Komisijos darbo sritys yra susietos, t. y. laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė bei užimtumo ir socialinė politika, Komitetas norėtų pabrėžti, kaip svarbu suderinti galiojančius Europos Sąjungos teisės aktus su šiuo metu rengiamais įstatymais dėl legalios ir nelegalios imigracijos. Komitetas mano, kad nelegalios imigracijos nebus galima išspręsti uždarant sienas ir taikant prievartos priemones.

1.6 Būtina skubiai reglamentuoti legalią migraciją ES viduje ir imigraciją į ES, o taip pat stengtis kovoti su neoficialiu darbu. Komitetas rekomenduoja Komisijai kruopščiai išnagrinėti galimybę taikyti papildomas priemones kovai su neoficialiu darbu.

1.7 Tarptautinė patirtis parodė, kad sėkmingai kovoti su neoficialiu darbu galima tik tada, jei vienu metu imamasi priemonių keliose srityse. Pavyzdžiui, sudarant teisėtos imigracijos sąlygas darbuotojams tuose sektoriuose, kuriuose dažniausiai pasitaiko nelegalių imigrantų užimtumas, būtina rengti informavimo ir švietimo kampanijas ir parodyti neoficialaus darbo pasekmes. Be to, turi būti laikomasi darbdaviams taikomų vienodų sankcijų politikos, neatsižvelgiant į neoficialiai dirbančio asmens pilietybę. Todėl numatyta direktyva turėtų būti dalis didesnio priemonių paketo, skirto kovai su neoficialiu darbu, taikoma taip pat nelegaliems imigrantams, o ne vien Komisijos siūloma pagrindinė politikos priemonė.

1.8 Komitetas norėtų pabrėžti, kaip svarbu veiksmingai įgyvendinti direktyvą valstybėse narėse, kurioms tenka nelengvas uždavinys, nes i) kontrolės institucijos neturi pakankamai kvalifikuotų darbuotojų, ii) kyla sunkumų skirstant pareigas suinteresuotoms institucijoms, ir iii) yra daug bendrovių, kurias numatoma kontroliuoti.

1.9 Komitetas mano, kad reikėtų sutvirtinti tuos direktyvos pasiūlymus, kurie duotų praktinės naudos. Komiteto siūlomi pakeitimai ir papildymai pateikiami skyriuje „Konkrečios pastabos“. Jų tikslas — geriau paskirstyti atsakomybę ir pagerinti be reikiamų dokumentų dirbančių asmenų padėtį. Jeigu šie pasiūlymai bus ignoruojami, tokie darbuotojai gali būti dar labiau išnaudojami.

2. **Įžanga**

2.1 Siūloma direktyva yra vienas iš keleto teisėkūros pasiūlymų, kuriuos pateikė Europos Komisija atsižvelgdama į savo komunikatus dėl teisėtos migracijos politikos plano (2005 m.) ([2]) ir politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija (2006 m. liepos mėn.) ([3]). Šiuose komunikatuose Komisija siūlė mažinti nelegalią imigraciją į ES skatinančius veiksnius teigdama, kad svarbiausias iš jų yra galimybė susirasti darbą. Valstybėms narėms buvo siūloma įvesti panašias sankcijas darbdaviams, kurie įdarbina trečiųjų šalių piliečius, ir jas veiksmingai taikyti. Europos Sąjungos Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui ([4]) 2006 m. gruodžio mėn.

2.2 Po šio pasiūlymo priimti direktyvą, 2007 m. buvo pateikti:

— Komisijos komunikatas dėl apykaitinės migracijos ir Europos Sąjungos bei trečiųjų šalių judumo partneryščių ([5]);

— Pasiūlymas priimti Tarybos direktyvą dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą sąlygų ([6]);

— Pasiūlymas priimti Tarybos direktyvą dėl vienos paraiškų dėl vieno leidimo trečiųjų šalių piliečiams apsigyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų vienodų teisių ([7]);

— Komisijos komunikatas dėl kovos su nedeklaruojamu darbu stiprinimo ([8]).

3. **Siūlomos direktyvos santrauka**

3.1 Direktyva siekiama mažinti darbdavių siūlomo darbo patrauklumą reikiamų leidimų neturintiems migrantams (siūloma mažinti „traukos veiksnį“). Sustiprindama valstybėse narėse galiojančias priemones, direktyva užtikrintų, kad i) visos valstybės narės reikiamų leidimų gyventi neturinčių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams numatytų panašias sankcijas ir ii) jas veiksmingai taikytų.

3.2 Direktyva yra susijusi su imigracijos politika, o ne su darbo arba socialine politika. Jos teisinis pagrindas yra EB steigimo sutarties 63 straipsnio 3 dalies b punktas. Direktyva buvo parengta mažinti nelegalią imigraciją į ES.

3.3 Pasiūlymas nėra skirtas legaliai imigracijai ir užimtumui, prieštaraujančiam suteiktam gyventojo statusui (studentų arba turistų atveju), arba neoficialiam trečiųjų šalių piliečių darbui.

([2]) COM(2005) 669 galutinis.
([3]) COM(2006) 402 galutinis.
([4]) 2006 m. liepos 19 d. Komisijos komunikatas dėl politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija, COM (2006) 402 galutinis.
([5]) COM(2007) 248 galutinis.
([6]) COM(2007) 637 galutinis.
([7]) COM(2007) 638 galutinis.
([8]) COM(2007) 628 galutinis.

4. **Pasiūlymo turinys**

4.1 Direktyva draudžia įdarbinti nelegaliai ES esančius trečiųjų šalių piliečius. Už pažeidimus būtų taikomos sankcijos (kurios gali būti administracinio pobūdžio) baudų forma, o įmonėms būtų galima taikyti kitas priemones, pvz., atimti teisę gauti valstybės subsidijas arba susigrąžinti tas subsidijas ir atimti teisę sudaryti viešųjų pirkimų sutartis. Už rimtus pažeidimus būtų taikomos baudžiamosios sankcijos.

4.2 2 straipsnyje pateikiama užimtumo apibrėžtis, kuri naudojama šioje direktyvoje. Darbdaviai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, kuriems už užmokestį dirba trečiosios šalies pilietis.

4.3 Darbdaviai privalo: i) prieš įdarbindami trečiosios šalies pilietį patikrinti, ar tas asmuo turi leidimą gyventi šalyje, kuris galiotų mažiausiai visos įdarbinimo trukmės laikotarpiu, ir ii) galimam patikrinimui saugoti to dokumento kopiją. Tada darbdaviai laikomi įvykdę savo pareigas, išskyrus atvejus kai, pateiktas dokumentas yra akivaizdžiai netinkamas. Tik įmonės ir juridiniai asmenys privalo informuoti valstybių narių kompetentingas institucijas likus ne mažiau kaip savaitei iki trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo pradžios ir darbo sutarties nutraukimo.

4.4 Darbdaviai, kurie nesilaiko draudimo įdarbinti nelegaliai šalyje gyvenančius trečiųjų šalių piliečius, bus baudžiami pritaikant efektyvias, proporcingas ir atgrasančias sankcijas. Už kiekvieną pažeidimą darbdaviams taikomos baudos, jie įpareigojami padengti trečiosios šalies piliečio grąžinimo į kilmės šalį išlaidas (darbdavys privalo sumokėti tokiems trečiųjų šalių piliečiams nesumokėtą atlygį už jų darbą, visus nesumokėtus mokesčius ir socialinio draudimo įmokas). Pagal 10 straipsnį, tam tikromis aplinkybėmis pažeidimas, kai yra padaromas tyčia, gali būti traktuojamas kaip baudžiamasis nusikaltimas.

4.5 Valstybės narės taip pat turi nustatyti pinigines baudas (baudos ir trečiųjų šalių piliečių grąžinimo į jų kilmės šalį išlaidų padengimas) ir kitas sankcijas (įskaitant laikinai atimamą teisę gauti viešąsias išmokas ir dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose, jau skirto viešojo ES finansavimo susigrąžinimą, laikiną arba ilgalaikį objektų uždarymą). Taip pat numatyta juridinių asmenų atsakomybė ir galimos sankcijos. Galiojančias valstybių narių nuostatas dėl juridinių asmenų atsakomybės galima taikyti toliau.

4.6 Jeigu darbdavys yra subrangovas, valstybės narės turi užtikrinti, kad pagrindiniam rangovui ir subrangovui būtų taikoma solidarioji atsakomybė už visų finansinių sankcijų ir laiku nesumokėtų mokėjimų sumokėjimą.

4.7 Darbdavys privalo sumokėti visas nesumokėtas įmokas ir mokesčius už atitinkamą trečiosios šalies pilietį. Be to, valstybės narės gali įgyvendinti mechanizmus, užtikrinančius, kad išieškojimo procedūros būtų taikomos automatiškai trečiosios šalies piliečiui nepateikiant skundo. Darbo santykių trukmė turėtų būti bent 6 mėnesiai, nebent darbdavys gali įrodyti kitaip. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad tokie nelegaliai įdarbinti trečiųjų šalių piliečiai gautų visą išieškotą nesumokėtą atlygį, taip pat ir tais atvejais, kai jie grįžo į savo šalį arba buvo į ją repatrijuoti. Baudžiamojo nusikaltimo atveju trečiųjų šalių piliečiai neturi būti grąžinami į kilmės šalį, kol negaus viso nesumokėto atlygio.

4.8 Valstybės narės privalo užtikrinti, kad kiekvienais metais mažiausiai 10 proc. jų teritorijoje įsteigtų bendrovių būtų tikrinamos kontroliuojant nelegaliai šalyje gyvenančių trečiųjų šalių piliečių užimtumą. Tikrinamos bendrovės atrenkamos remiantis rizikos įvertinimu atsižvelgiant, pvz., į bendrovės sektorių ir bet kokius anksčiau užfiksuotus pažeidimus.

4.9 Valstybės narės privalo perkelti direktyvą į savo teisę per dvejus metus nuo jos paskelbimo ES Oficialiajame leidinyje.

5. **Bendrosios pastabos**

5.1 Pasiūlyme priimti direktyvą minimos dvi skirtingos Komisijos veiklos sritys, glaudžiai susijusios su imigracijos politikos įgyvendinimu: laisvė, saugumas ir teisingumas bei užimtumas ir socialinė politika. Komitetas neprieštarauja pasiūlyme iškeltai minčiai daryti spaudimą nesąžiningiems darbdaviams ir nelegalioms organizacijoms, prekiaujančiomis dokumentų neturinčiais žmonėmis. Komitetas pritaria siūlomai direktyvai, kadangi ja skatinama pagarba žmogaus teisėms.

5.2 Komiteto nuomone, Europos institucijos turėtų atsižvelgti į ES lygiu jau priimtus sprendimus ir:

— užtikrinti, kad šiuo metu rengiami legalios ir nelegalios imigracijos įstatymai atitiktų galiojančius ES teisės aktus,

— išaiškinti jų prasmę ir pasekmes tiek ES migruojantiems žmonėms, tiek iš trečiųjų šalių į ES imigruojantiems asmenims.

Būtina gana aiški pozicija šiais opiais klausimais, kadangi jie susiję ne tik su saugumo, teisingumo ir konkurencijos politika, bet ir su žmogaus teisėmis, o tai savo ruožtu daro įtaką rinkai, keturioms laisvėms, darbo jėgai tiek kolektyviniu, tiek asmeniniu požiūriu. Be to, imigracija ES reikalinga. Iki šiol parengtose savo nuomonėse Komitetas pabrėžė būtinybę vienu metu imtis veiksmų: kurti sąlygas legaliai imigracijai ir nagrinėti *neteisėtos* imigracijos priežastis.

5.3 Būtina skubiai reglamentuoti legalią migraciją ES viduje ir imigraciją į ES. Migracijos ribojimai valstybėse narėse sukėlė nemažai problemų, trukdė laisvam darbuotojų judėjimui tarp kai kurių valstybių narių ir lėmė tai, kad kai kurie trečiųjų šalių piliečiai, kaip ir ES piliečiai, buvo įdarbinami pažeidžiant įstatymų nuostatas ir buvo darbdavių išnaudojami. Kovos su neoficialiu darbu ES ir atskirose valstybėse narėse priemonės tuo

pačiu pagrindu turėtų būti taikomos visiems tokiu būdu įdarbintiems asmenims neatsižvelgiant į tai, ar jie yra ES, ar trečiųjų šalių piliečiai. Todėl Komitetas ragina Komisiją išsamiai išnagrinėti galimybę išplėsti siūlomos direktyvos teisinį pagrindą numatant galimybę imtis priemonių kovojant su reikiamų leidimų ar dokumentų neturinčių asmenų nelegaliu darbu.

5.4 Komitetas mano, kad direktyvoje minimas migrantų „traukos veiksnys“, kurį šia direktyva siekiama mažinti, yra ne galimybė neteisėtai dirbti, o veikiau galimybė įsidarbinti kitoje šalyje. Todėl vieno leidimo gyventi ir dirbti gavimo tvarkos supaprastinamas, be jokios abejonės, sumažins traukos veiksnį. Tačiau ir pačios valstybės narės turėtų prisidėti supaprastinant šią tvarką.

5.5 Darbdaviai pabrėžia būtinybę kovoti su nelegaliu darbu ir nesąžininga konkurencija. Tačiau kai kurie darbdaviai, patys nelegaliai įdarbinantys darbuotojus, sukuria nelegalią ir nesąžiningą konkurenciją kitiems, sąžiningiems darbdaviams.

5.6 Nors direktyvos įgyvendinamas tenka valstybių narių atsakomybei, Komisija turėtų suprasti, kad tai nelengvas uždavinys, kadangi i) trūksta administracinės kontrolės institucijų, ii) kyla sunkumų skirstant pareigas tarp atskirų suinteresuotų institucijų ir iii) yra labai daug kontroliuotinų bendrovių. Direktyvos galia turėtų atsiskleisti ją realiai įgyvendinant.

5.7 Europos institucijos turėtų vartoti tas pačias apibrėžtis, kurias vartoja tarptautinės ir regionų organizacijos ir kurie įtvirtinti tarptautinėje teisėje, taigi, yra pripažinti tarptautiniu mastu. Pvz., reikėtų vartoti apibrėžtis „neteisėtas“ arba „be dokumentų dirbantis migrantas“, o ne „nelegalūs darbuotojai“ ar „nelegali imigracija“. Apibrėžtis „nelegali imigracija“ turi labai neigiamą atspalvį. Siūloma direktyva gali dar labiau pagilinti tokį požiūrį ir paskatinti dar didesnę diskriminaciją bei ksenofobiją visų dirbančių migrantų atžvilgiu: jie gali būti tikrinami vien tik dėl išvaizdos.

5.8 Nepaisant tam tikrų abejonių dėl siūlomos direktyvos, Komiteto nuomone, direktyvoje reikėtų sutvirtinti kai kuriuos pateiktus pasiūlymus, kurie galėtų duoti praktinės naudos. Šie pasiūlymai išvardyti skyriuje „Konkrečios pastabos“.

6. **Konkrečios pastabos**

6.1 **1 straipsnis**. Šis straipsnis turėtų suteikti valstybėms narėms, kurios jau ėmėsi neteisėtos imigracijos reguliavimo priemonių, galimybę išsaugoti darbuotojams palankesnes nacionalines priemones.

6.2 **2 straipsnis**. Apibrėžtis reikėtų iš dalies pakeisti taip:

— „darbas“ (2 straipsnio b punktas) — tai asmens atliekama veikla, **kuri yra atlyginama arba vykdoma ekonominės priklausomybės sąlygomis** kito asmens naudai tam asmeniui vadovaujant;

— „darbdavio“ (2 straipsnio e punktas) ir „subrangovo“ (2 straipsnio f punkto) apibrėžtyse reikėtų paminėti **laikino įdarbinimo agentūras**, kadangi dabartinė apibrėžtis neaiški. Daugelis trečiųjų šalių piliečių įdarbinti tarpininkų, įskaitant agentūras.

6.3 **4 straipsnis (1 dalies c punktas)**. Darbdavys turėtų saugoti leidimų gyventi kopijas ilgiau negu įdarbinimo trukmės laikotarpiu, kadangi kai kuriuose sektoriuose paprastai sudaromos trumpalaikės sutartys, o darbdaviai dažnai keičiasi.

6.4 5 straipsnis

— Tais atvejais, kai darbdavys i) įvykdo savo įsipareigojimus, susijusius su nelegaliu darbu, ii) patikrina leidimus gyventi ir pasilieka reikiamas kopijas, tačiau vėliau paaiškėjus, kad trečiosios šalies pilietis neturi galiojančio leidimo gyventi, darbdavys vis tiek privalo sumokėti visą nesumokėtą atlygį ir įvykdyti kitus direktyvos 7 straipsnyje nustatytus įsipareigojimus. Todėl straipsnio pabaigoje reikėtų įrašyti sakinį: „Tai neturi įtakos jų pareigai sumokėti visą nesumokėtą atlyginimą ir įvykdyti 7 straipsnyje nustatytus įsipareigojimus“.

— Reikėtų įtraukti nuostatą, kad darbdaviai privalo laikytis valstybių narių nustatytos įdarbinimo tvarkos. Gali pasitaikyti, kad darbdaviai tikrins tik leidimus gyventi ir neprašys leidimų dirbti, kurių reikalaujama daugelyje valstybių narių. Taigi, yra galimybė, kad neoficialiai bus įdarbinama vis daugiau trečiųjų šalių piliečių, net jei darbdaviai laikysis direktyvos nuostatų.

6.5 6 straipsnis

— Kalbant apie 2 dalies a punkte numatytas sankcijas, reikėtų nurodyti, kad piniginės baudos turėtų būti pakankamai didelės, kad darbdavys prarastų visą pelną, susijusį su kiekvieno trečiosios šalies piliečio nelegaliu įdarbinimu. Taigi, piniginė bauda atitiktų už kiekvieną nelegaliai įdarbintą asmenį numatytą sumą ir didėtų priklausomai nuo nelegaliai įdarbintų trečiųjų šalių piliečių skaičiaus. Privačių darbdavių, nelegaliai įdarbinančių asmenis namų ruošos arba ūkio darbams, pelnas ir darbdavių, kurie nelegaliai įdarbina tris, keturis ar daugiau darbuotojų konkrečiai veiklai atlikti siekiant naudos, pelnas aiškiai skiriasi.

— Reikėtų numatyti padidinti pinigines baudas tiems darbdaviams, kurie ir toliau nelegaliai įdarbina trečiųjų šalių piliečius arba nusižengia pakartotinai. Ši bauda, kaip atgrasymo priemonė, turėtų būti gerokai padidinama kiekvienu atveju, kai nelegalaus įdarbinimo aktas pakartojamas arba tęsiamas.

— Neprotinga tikėtis, kad darbdaviai padengs kiekvieno nelegaliai įdarbinto trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas ir sumokės pinigines baudas. Tai reikštų užkrauti darbdaviams atsakomybę, kuri atskirose valstybėse tenka už imigracijos klausimus atsakingoms institucijoms. Pagal 10 straipsnį darbdaviai šias išlaidas padengti privalo tik padarę baudžiamąjį nusikaltimą.

6.6 7 straipsnis

— Reikėtų nurodyti, kad prievolė sumokėti nesumokėtą atlygį taikoma nuo skundo pateikimo dienos, o ne nuo tos dienos, kai jis įgauna teisinę galią.

— Darbuotojai gali ir toliau naudotis jų darbo sutartyje numatytomis teisėmis neatsižvelgiant į tai, ar jie turi leidimą gyventi arba dirbti.

— Gali kilti praktinių sunkumų, kai nesumokėtus atlyginimus tenka sumokėti į savo kilmės šalį jau grįžusiam darbuotojui. Į tai reikėtų atsižvelgti. Be to, reikėtų įsitikinti, kad atlyginimas mokamas reikiamam asmeniui.

— Be to, reikėtų aiškiai nurodyti, kad darbdaviai turi apskaičiuoti visą nesumokėtą atlyginimą vadovaudamiesi įstatymais, nuostatais, administraciniais sprendimais ir (arba) kolektyvinėmis sutartimis, kurios paprastai taikomos tokiam darbui.

6.7 **8 straipsnyje** kalbama apie kitas valstybių narių taikomas priemones.

— Naudinga būtų įtraukti privalomą tokių priemonių sąrašą.

— d punkte minima priemonė dėl laikino arba ilgalaikio padalinių, kurie buvo panaudoti pažeidimui įvykdyti, uždarymo, yra nelogiška, kadangi ji gali turėti įtakos ir legaliai įdarbintiems asmenims. Taikant šią priemonę, reikėtų pasitarti su konkrečių padalinių darbuotojais ir jų atstovais.

6.8 **9 straipsnyje** apibrėžiama pagrindinių rangovų ir tarpinių subrangovų atsakomybė už skirtų sankcijų ir nesumokėtų atlyginimų mokėjimą. Vertėtų paaiškinti, kokiomis aplinkybėmis straipsnis yra taikomas, o kada netaikomas. Kai kuriuose sektoriuose, kuriuose subrangos grandinė tarp gamintojų ir subrangovų, kurie gamina įvairias dalis skirtingose vietose ir šalyse, yra ilga, pvz., automobilių gamyboje, būtų sunku nustatyti solidariąją atsakomybę. Komitetas mano, kad pagrindiniai rangovai, imdamiesi tinkamų atsargumo priemonių, turėtų išvengti tokios atsakomybės taikymo.

6.9 10 straipsnis

— Šiame straipsnyje pažeidimas yra baudžiamasis nusikaltimas (pagal 3 straipsnį), kai yra padaromas „tyčia“. Kadangi sunku įrodyti, kada pažeidimas padaromas tyčia, baudžiamąjį nusikaltimą geriau apibrėžti kaip pažeidimą, kai darbdavys „žinojo“ arba „galėjo žinoti“ daręs baudžiamąjį nusikaltimą.

— Pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą išdėstytą pažeidimo apibrėžtį, kiekvienas pasikartojantis 3 straipsnio pažeidimas turėtų būti laikomas baudžiamuoju nusikaltimu.

— Kai pažeidimas laikomas tyčiniu baudžiamuoju nusikaltimu, kaip aprašyta 1 dalies a punkte, svarbu atsižvelgti į tai, kad teismo procesas gali ilgai užtrukti. Yra pavojus, kad ši nuostata bus iš viso netaikoma, jeigu valstybės narės nutartų, kad nustatyti, ar pažeidimas įvykdytas, reikia vadovaujantis teismo arba nacionalinės valdžios institucijos sprendimu per dvejų metų laikotarpį. Kadangi šie procesai gali užtrukti labai ilgai ir atsižvelgiant į tai, kad norint apskųsti teismo sprendimą, bus panaudotos visos teisinės priemonės, gali iš viso nepavykti šios nuostatos įgyvendinti praktiškai.

— Įgyvendinant šį straipsnį valstybėse narėse, reikėtų aiškiai paskirstyti kompetenciją tarp sankcijas nustatančių administracinių institucijų ir atskirų kompetentingų teismų siekiant išvengti konfliktų dėl kompetencijos.

6.10 14 straipsnis

— Valstybių narių reikėtų reikalauti numatyti veiksmingus mechanizmus, užtikrinančius, jog procedūros bus įvykdytos operatyviai ir be didesnių sąnaudų.

— Atitinkamai valstybės narės turėtų garantuoti, kad sankcijas nustatančios institucijos nedelsdamos teiks informaciją apie pradėtą taikyti procedūrą atitinkamų šalių atstovams.

— 3 dalyje būtų naudinga numatyti specialų statusą ne tik trečiųjų šalių piliečiams, kurie dirba arba dirbo išnaudojami ir bendradarbiauja darbdaviui iškeltoje baudžiamojoje byloje, bet ir liudytojams.

6.11 **15 straipsnis**.

Sveikintina nuostata, kad valstybės narės privalo per metus patikrinti mažiausiai 10 proc. bendrovių. Tačiau siūlomos direktyvos veiksmingumas priklausys nuo to, kaip realiai bus įgyvendinama ši nuostata. Daugelyje valstybių narių šiai nuostatai vykdyti prireiks papildomų darbuotojų ir finansinių išteklių. Jeigu to nebus, dėl papildomų įsipareigojimų ne visiems asmenims bus taikomos vienodos sąlygos.

2008 m. kovo 13 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės

PRIEDAS

Šie pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota bent ketvirtis balsų, plenarinėje sesijoje vykusių diskusijų metu buvo atmesti (Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnio 3 dalis):

1.7 punktas

Pakeisti taip:

„Tarptautinė patirtis parodė, kad sėkmingai kovoti su neoficialiu darbu galima tik tada, jei vienu metu imamasi priemonių keliose srityse. Pavyzdžiui, sudarant teisėtos imigracijos sąlygas darbuotojams tuose sektoriuose, kuriuose dažniausiai pasitaiko nelegalių imigrantų užimtumas, būtina rengti informavimo ir švietimo kampanijas ir parodyti neoficialaus darbo pasekmes. ~~Be to, turi būti laikomasi darbdaviams taikomų vienodų sankcijų politikos, neatsižvelgiant į neoficialiai dirbančio asmens pilietybę~~. Todėl numatyta direktyva turėtų būti ~~dalis didesnio priemonių paketo, skirto~~ derinama su kovai su neoficialiu darbu skirtomis priemonėmis, kurios taikoma~~o~~s ir nelegaliems imigrantams.~~, o ne vien Komisijos siūloma pagrindinė politikos priemonė.~~“

Balsavimo rezultatai

Už: 64; Prieš: 101; Susilaikė: 9

5.3 punktas

Pakeisti taip:

„Būtina skubiai reglamentuoti legalią migraciją ES viduje ir imigraciją į ES. Migracijos ribojimai valstybėse narėse sukėlė nemažai problemų, trukdė laisvam darbuotojų judėjimui tarp kai kurių valstybių narių ir lėmė tai, kad kai kurie trečiųjų šalių piliečiai, kaip ir ES piliečiai, buvo įdarbinami pažeidžiant įstatymų nuostatas ir buvo darbdavių išnaudojami. Kovos su neoficialiu darbu ES ir atskirose valstybėse narėse priemonės ~~tuo pačiu pagrindu turėtų būti taikomos visiems tokiu būdu įdarbintiems asmenims neatsižvelgiant į tai, ar jie yra ES, ar trečiųjų šalių piliečiai. Todėl Komitetas ragina Komisiją išsamiai išnagrinėti galimybę išplėsti siūlomos direktyvos teisinį pagrindą numatant galimybę imtis priemonių kovojant su reikiamų leidimų ar dokumentų neturinčių asmenų nelegaliu darbu.~~yra įtrauktos į Komisijos ir socialinių partnerių darbotvarkę ir šiuo metu svarstoma, kaip užkirsti kelią šiam neigiamam reiškiniui. Komitetas rekomenduoja, kad priemonės, skirtos užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir neoficialiam darbui, būtų glaudžiai koordinuojamos.“

Balsavimo rezultatai

Už: 56; Prieš: 102; Susilaikė: 10

6.6 punktas

Papildyti taip:

„**7 straipsnis**

— Reikėtų nurodyti, kad prievolė sumokėti nesumokėtą atlygį taikoma nuo skundo pateikimo dienos, o ne nuo tos dienos, kai jis įgauna teisinę galią.

— Darbuotojai gali ir toliau naudotis jų darbo sutartyje numatytomis teisėmis nepriklausomai nuo to, ar jie turi leidimą gyventi arba dirbti.

— Gali kilti praktinių sunkumų, kai nesumokėtus atlyginimus tenka sumokėti į savo kilmės šalį jau grįžusiam darbuotojui. Į tai reikėtų atsižvelgti. Be to, reikėtų įsitikinti, kad atlyginimas mokamas reikiamam asmeniui.

— Be to, reikėtų aiškiai nurodyti, kad darbdaviai turi apskaičiuoti visą nesumokėtą atlyginimą vadovaudamiesi įstatymais, nuostatais, administraciniais sprendimais ir (arba) kolektyvinėmis sutartimis, kurios paprastai taikomos tokiam darbui.

— Daugumoje valstybių narių ES darbuotojai turi pateikti skundą atitinkamiems organams nesumokėtam atlyginimui garantuoti. Dėl 7 straipsnio 2 dalies a punkto nuostatos, kad neteisėtai dirbantiems trečiosios šalies piliečiams nebūtina pateikti skundo būtinoms išieškojimo procedūroms pradėti, atsirastų nepateisinami skirtumai tarp trečiųjų šalių piliečių ir kitų ES ar teisėtai dirbančių trečiųjų šalių piliečių.

— Tačiau Komitetas pritaria nuostatai, kad valstybės narės gali nelegaliai esantiems trečiųjų šalių piliečiams suteikti visą pagalbą, kuri jiems reikalinga nesumokėtam atlygiui išsireikalauti, ir straipsnyje tokia garantija turėtų būti numatyta.

— Komitetas mano, kad 7 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta prielaida dėl šešių mėnesių darbo santykių trukmės (šiuo atveju) gali savaime tapti nauju, galingu ir gal būt lemiamu „traukos veiksniu“ neteisėtai imigracijai į ES tiek, kiek neteisėtas darbuotojas dėl to atsiduria daug palankesnėje padėtyje, palyginti su kitais darbuotojais. Be to, akivaizdu, kad toks sprendimas nėra tinkamas trumpalaikių ir labai trumpų darbo santykių atveju (pvz., sezoninis darbas ūkiuose).“

Balsavimo rezultatai

Už: 59; Prieš: 111; Susilaikė: 11

6.8 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„**9 straipsnyje** apibrėžiama pagrindinių rangovų ir tarpinių subrangovų atsakomybė už skirtų sankcijų ir nesumokėtų atlyginimų mokėjimą. Vertėtų paaiškinti, kokiomis aplinkybėmis straipsnis yra taikomas, o kada netaikomas. Pagrindinis rangovas ir subrangovai, kurie tiesiogiai neįdarbina nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių, turėtų būti laikomi solidariai ir individualiai atsakingais ir jiems turėtų būti taikomos 6 ir 7 straipsniuose nustatytos sankcijos tik tuo atveju, jei įrodoma, kad jie žinojo, jog jų subrangovas įdarbino nelegaliai esantį trečiosios šalies pilietį. Kai kuriuose sektoriuose, kuriuose subrangos grandinė tarp gamintojų ir subrangovų, kurie gamina įvairias dalis skirtingose vietose ir šalyse, yra ilga, pvz., automobilių gamyboje, būtų sunku nustatyti solidariąją atsakomybę. Ši nuostata taikytina ir statybų sektoriui. Komitetas mano, kad pagrindiniai rangovai, imdamiesi tinkamų atsargumo priemonių, turėtų išvengti tokios atsakomybės taikymo.“

Balsavimo rezultatai

Už: 57; Prieš: 106; Susilaikė: 8

6.9 punktas

Išbraukti:

„**10 straipsnis**

— Šiame straipsnyje pažeidimas yra baudžiamasis nusikaltimas (pagal 3 straipsnį), kai yra padaromas „tyčia“. ~~Kadangi sunku įrodyti, kada pažeidimas padaromas tyčia, baudžiamąjį nusikaltimą geriau apibrėžti kaip pažeidimą, kai darbdavys „žinojo“ arba „galėjo žinoti“ darąs baudžiamąjį nusikaltimą.~~

— Pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą išdėstytą pažeidimo apibrėžtį, kiekvienas pasikartojantis 3 straipsnio pažeidimas turėtų būti laikomas baudžiamuoju nusikaltimu.

— Kai pažeidimas laikomas tyčiniu baudžiamuoju nusikaltimu, kaip aprašyta 1 dalies a punkte, svarbu atsižvelgti į tai, kad teismo procesas gali ilgai užtrukti. Yra pavojus, kad ši nuostata bus iš viso netaikoma, jeigu valstybės narės nutartų, kad nustatyti, ar pažeidimas įvykdytas, reikia vadovaujantis teismo arba nacionalinės valdžios institucijos sprendimu per dvejų metų laikotarpį. Kadangi šie procesai gali užtrukti labai ilgai ir atsižvelgiant į tai, kad norint apskųsti teismo sprendimą, bus panaudotos visos teisinės priemonės, gali iš viso nepavykti šios nuostatos įgyvendinti praktiškai.

— Įgyvendinant šį straipsnį valstybėse narėse, reikėtų aiškiai paskirstyti kompetenciją tarp sankcijas nustatančių administracinių institucijų ir atskirų kompetentingų teismų siekiant išvengti konfliktų dėl kompetencijos.“

Balsavimo rezultatai

Už: 66; Prieš: 100; Susilaikė: 10

6.11 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

15 straipsnis

„~~Sveikintina ši nuostata, kad valstybės narės privalo per metus patikrinti mažiausiai 10 proc. bendrovių. Tačiau~~ ~~s~~Siūlomos ~~direktyvos~~ nuostatos efektyvumas priklausys nuo to, kaip ji realiai bus įgyvendinama~~, ši nuostata~~. Valstybės narės bendroves patikrinimui privalo pasirinkti įvertinusios riziką, t. y., taikydamos tinkamus kriterijus ir atsižvelgdamos ir į tokius veiksnius kaip galimybės konkrečiame sektoriuje įsidarbinti nelegaliai esantiems trečiųjų šalių piliečiams, taip pat, ar anksčiau bendrovėse nebuvo užfiksuota su tuo susijusių pažeidimų. Straipsnyje turi būti atspindėti šie kokybiniai kriterijai ir nurodoma, jog pageidautina, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad mažiausiai 3 proc. taip atrinktų bendrovių bus patikrinta kiekvienais metais. Daugelyje valstybių narių šiai nuostatai vykdyti gali prireik~~s~~ti papildomų darbuotojų ir finansinių išteklių. Jeigu to nebus, dėl papildomų įsipareigojimų ne visiems asmenims gali būti~~bus~~ taikomos vienodos sąlygos.“

Balsavimo rezultatai

Už: 65; Prieš: 105; Susilaikė: 8